

LIITE HANKEHAKEMUKSEEN

HANKKEEN KUVAUS

Työvoimapalvelut siirtyvät kaupungin järjestämisvastuulle vuoden 2025 alusta lähtien, (organisointimalli kuntien yhteinen työllisyysalue) ja valmistauduttaessa tähän uuteen tehtävään, tarvitaan kehittämishanke luomaan uutta toimintamallia. Hankkeessa ensinnäkin selvitetään työhallinnon tilastoaineistoihin sekä merkittävälle työnantajille suuntautuvaan kyselyyn perustuen työmarkkinoiden tilannekuva. Hanke toteutetaan laajassa yhteistyössä kaupungin, nykyisen työhallinnon, elinkeinoelämän ja koulutusyksiköiden kesken.

Tavoitteena on luoda muissakin Pohjois-Karjalan kunnissa hyödynnettävä toimintamalli, millä vastataan uusien menetelmin ja toimin siihen, että edistetään Outokummun ja lähiseudun työmarkkinoiden toimivuutta. Outokummun kaupungille hankkeella syntyy paremmat toimintaedellytykset vastata uudesta lain mukaisesta tehtävästä ja ratkaista vaikeaa kohtaanto-ongelmaa.

Hankkeen kohderyhmänä ovat työllisyysaluetta valmistelevat tahot, pääroolissa virallinen Pohjois-Karjalan työllisyysalue. Muut merkittävät kohderyhmät ovat koulutusyksiköt, yritykset ja elinkeinoelämä laajemminkin, elinkeinoyhtiöt sekä kunnat.

Hankkeen konkreettisia toimenpiteitä:

Outokummun työttömyyden kuvan selvittäminen sekä haastattelujen, että tilastojen välityksellä.

Hankkeessa toteutetaan kaikkien merkittävimpien Outokummun alueella toimivien yritysten sekä julkisten toimijoiden haastattelut. Niissä selvitetään työnantajien näkökulma nykytilanteesta työvoiman tarpeen osalta sekä näkymät vuosille 2025-2030. Minkä verran ja millaista työvoimaa tarvitaan ja miten koulutuksella voidaan haasteeseen vastata huomioiden mm. eläkepoistuma. Haastattelut tullaan suorittamaan yritysten johdolle käymällä työpaikoilla. Lisäksi haastatellaan asiantuntijoita elinkeinoyhtiöstä (Outokummun teollisuuskylä Oy) sekä työvoimaviranomaisista (Pohjois-Karjalan työllisyysalue/Outokummun työllisyysyksikkö).

Työttömyyden tilannekuvan selventämiseksi toteutetaan myös em. haastatteluja täydentävä tilastollinen osio. Siinä hyödynnetään työvoimahallinnon tilastoja sekä haetaan ministeriön lupaa käydä läpi kaikkien Outokummun työttömien tiedot. Mm. hakijoiden työttömyyden, työsuhteiden sekä työvoimakoulutuksen kestot, koulutustaso, sosiaalinen asema, ikä. Tällä haetaan erilaisten toimenpiteiden tarvetta kohdistettaessa toimia työttömyyden vähentämiseksi ja työvoiman tarpeen turvaamiseksi. Toimista vastaa Pohjois-Karjalan työllisyysalue sekä viimekädessä lain mukaisena vastuutahona Outokummun kaupunki.

Työttömyyden kuvan selvityksen tuloksia työvoiman tarpeiden osalta tullaan viemään konkreettisiksi koulustoitimiksi erityisesti koulutuskuntayhtymä Riverian suuntaan, mutta myös ammattikorkeakoulun ja yliopiston puolelle. Varsinkin toimet korostuvat ammatillisen täydennyskoulutuksen puolella, missä työvoiman tarpeisiin pystytään vastaamaan nopeallakin täsmäkoulutuksella.

Selvittelyn tuloksia hyödynnetään myös konkreettisesti erinäisten työllistämistoimien suuntaamisen. Myös huomioiden erityistoimia tarvitsevat pitkäaikaistyöttömät, joiden jatkossa voi korostua enemmänkin sosiaalisen ja terveydellisen avun täsmennetty tarve. Tässä korostuu selvityksen tulosten hyödyntäminen yhteistyössä hyvinvointialue Siun soten kanssa.

TE-palvelujen lakisääteinen vastuu siirtyy vuoden 2025 alusta kunnille. Pohjois-Karjalaan muodostetaan kaikkien kuntien yhteistyöalue, mikä toimii yhteistyömuotona. Viimekätinen vastuu työllisyyden hoitamisesta kuuluu jokaiselle yksittäiselle kunnalle ja myös Outokummun kaupungille. Tämä tarkoittaa taloudellisen vastuun siirtymistä eli Outokummun kannalta on ensiarvoisen tärkeää saada toteutettua hankkeen mukaisia toimia. Ainoastaan niin voidaan konkreettisia toimia kohdistaa oikein ja täsmällisemmin työttömiin ja samalla eri toimin turvata tärkeän elinkeinoelämän työvoimatarpeet Tämä tehdään tiiviissä yhteistyössä työllisyysalueen ja eri toimijoiden kesken. Hankkeella luodaan vaativan tehtävävastuun onnistumiseksi yhteistyömalli, mitä voidaan hyödyntää myös muissa maakunnan kunnissa. Vastaavanlaista selvittelyä työttömyyden tarkemmasta kuvasta ei ole tehty missään muualla ja se tarjoaa siten hyvän pohjan laajemmalle hyödyntämiselle. Hankkeelle nimetään seurantatyöryhmä. mihin tulee edustusta kaikista yhteistyötahoista mukaan lukien tietysti korostetusti Pohjois-Karjalan työllisyysalue.

Lisäselvitystä (kysymykset pallerolla)

- Hakemukselle tulisi selkeämmin kirjoittaa yhteistyö työllisyysalueuudistusta valmistelevien työryhmien kanssa sekä pohtia heidän kanssaan keskeiset näkökulmat, jotka olisi hyvä saada kartoitetuksi kuntien kannalta. Samoin olisi tärkeä huomioida työllisyysalueen ekosysteemissä muodostettujen ryhmien tekemä työ sekä yleensä sitä kautta käytettävissä olevat tiedot.

Pohjois-Karjalan työllisyysalueen valmisteluun on nimetty kaikkiaan 13 erilaista työryhmää, jotka tarkastelevat eri näkökulmista kuntien uutta työllisyystehtävää ja muodostavat ekosysteemin. Työ on ns. vaiheessa eli loppuyhteenvetoja ei vielä ole ollut saatavissa, mutta Outokummun hanke tulee liikkeelle lähtiessä käymään läpi työryhmien tuloksia ja hyödyntämään niitä. Selvää kuitenkin on, että kaupungin hankkeen kaltaista tietoa ei näiden ryhmien tuloksista ole suoraan käytettävissä, vaan siihen tarvitaan Outokummun erilliselvitys. Sikäli kun valmistelevat työryhmät jatkavat toimintaansa, niin hanke tulee käymään vuoropuhelua keskeisistä yhtymäkohdista ja esille nousseista selvitystarpeista työmarkkinoihin liittyen.

- Kohderyhmästä voi jättää pois työttömät työnhakijat, koska varsinainen toimenpiteet eivät kohdistu heihin. Kohderyhmäksi tulee lisätä työllisyysaluetta valmistelevat tahot.

Hankkeen kohderyhmänä ovat työllisyysaluetta valmistelevat tahot, pääroolissa virallinen Pohjois-Karjalan työllisyysalue. Muut merkittävät kohderyhmät ovat koulutusyksiköt, yritykset ja elinkeinoelämä laajemminkin, elinkeinoyhtiöt sekä kunnat.

- Hakemuksessa on mainittu toimintamalli, jolla edistetään Outokummun ja sen lähiseudun työmarkkinoiden toimivuutta. Hakemuksessa tulee tuoda ilmi mitä tämä konkreettisemmin tarkoittaa ja mikä on sen suhde työllisyysalueuudistukseen. Hakemuksen lopussa on maininta, että hankkeessa luodaan vaativan tehtävävastuun onnistumiseksi yhteistyömalli. Onko kyseessä sama asia? Miten nämä mallit suhtautuvat työllisyysalueella tehtävään valmistelutyöhön?

Pohjois-Karjalan työllisyysaluejohtaja Riikka Vartiainen on hankeaihiota koskevassa kommentissaan toivonut ja kannustanut kuntia tekemään selvityksiä uuteen työllistämistehtävään liittyen. Työjako on selvä. Työllisyysalue vastaa viranomaistehtävistä ja koordinoi työllisyyden ekosysteemiä eli maakunnallista kumppanuusverkostoa. Vartiaisen

mukaan Outokummun kaltaisella hankkeella haetaan maakunnallisesti toimivia ja yhteneviä toimintatapoja, minkä pohjatyöhön ja selvittelyyn puolestaan työllisyysalueella ei ole resursseja. Työnjako on siis selvä. Kaupungin hankkeella ja sen tuloksilla haetaan toimintamallia, millä edistetään työmarkkinoiden toimivuutta Outokummussa ja läheisellä työssäkäyntialueella. Tavoitteena on, että Outokummun toimintamalli olisi hyödynnettävissä myös muualla Pohjois-Karjalan työllisyysalueella eli se edesauttaisi koko alueen valmistelutyötä. Yhteistyömallissa kunnat saisivat käyttöönsä toimintatavan, mikä helpottaa uuden tehtävän toteuttamista ja lisää tuloksellisuutta. Vartiainen kannustaakin kuntia tämän hankkeen vauhdittamana aktivoitumaan työllisyysasioissa ja esittää, että työllisyysalueen edustaja nimetään Outokummun hankkeen ohjausryhmään. Tämä osoittaa sen, että viranomaistaho on paitsi kiinnostunut hankkeesta, myös pyrkii hyödyntämään tuloksia omissa valmistelutyönsä.

- Työttömien tietojen läpikäymiseen ymmärryksemme mukaan tarvitaan tutkimuslupa, jonka mahdolliseen myöntämiseen menee pidempi aika. Luvan saamisen jälkeen haetaan varsinainen aineisto. Oletteko selvittäneet hakuprosessin ja sen vaatimukset sekä aikataulun suhteessa hankkeen toteutusaikaan?

Tutkimuslupaa työttömien tietojen saamiseksi haetaan Tilastokeskukselta, minne työ- ja elinkeinoministeriö on siirtänyt aineistojen lupaoikeudet, hakemusten käsittelyaika ei ole saadun tiedon mukaan pitkä. Jos Outokummun hanke saa rahoituksen, niin luvan hakeminen voidaan käynnistää siten, että tilastoaineisto saadaan käsiteltyä ja tulokset yhteen vedettyä hankeaikana. Aloituksesta voidaan tarvittaessa myös joustaa, mikäli aineistolupia ei saataisi ajoissa. Osa työttömyyden tilastoaineistoista on kuitenkin vapaasti hankkeen käytössä stat.fi palvelusta. Tilattavat aineistot tai käyttöoikeus erityistietoihin (mm. Ura-järjestelmä) ovat maksullisia. Arvioidut aineistokustannukset on kirjattu kustannusarviossa kohtaan osto- ja asiantuntijapalvelut.

- Hakijan olisi hyvä myös tarkistaa, ettei maakunnassa käynnissä olevassa TNO Pohjois-Karjala -tietoa, neuvontaa ja ohjausta pohjoiskarjalaisten menestykseksi- ESR+ hankkeessa suunnata toimintoja Outokummun alueen työnantajiin tai tehdä muutoin päällekkäisiä toimenpiteitä. TNO – hankkeen Karelia ammattikorkeakoulun toteutuksessa tehdään jalkautuvaa työtä yrityksiin ja tarjotaan työuraohjausta sekä ryhmämuotoisia valmennuksia esimiehille osaamisen kehittämisen tukemiseen eri työuran vaiheissa. Hankkeessa keskitytään yritysten työvoiman osaamisen ja tarpeen tunnistamiseen. Yleensäkin työnantajien kohdalla, oppilaitosten mukanaolo osaamistarpeiden analysoimisessa sekä niiden ratkaisujen etsimiseen olisi tärkeää. Pohjois-Karjalan kauppakamarin keväällä 2024 toteuttamassa hankkeessa havaittiin, etteivät työnantajat aina osaa sanoittaa koulutuksellista tarvetta. Oppilaitosten henkilöstöltä saatu tuki oli tässä kohdin merkittävä.

On oltu yhteydessä Pohjois-Karjalassa käynnistyneeseen TNO -hankkeen edustajiin ja tarkistettu mahdollinen päällekkäisyys ja yhteistyön mahdollisuudet. Hankkeen projektipäällikön Niina Pennasen (Karelia ammattikorkeakoulu) on käyty keskustelua Outokummun hankeaihion kokonaisuudesta ja yhteistyön mahdollisuuksista, mikäli rahoitus toteutuu. Varsinaisesti suoraa päällekkäisyyttä ei TNO -hankkeen kanssa ole todettavissa, koska yksittäisen kunnan tarkempaan yritysten läpikäymiseen ei hankkeella

ole resursseja. Myöskään Outokummun hankkeen tarkempi pureutuminen työttömyyden kuvaan ei kuulu TNO -hankkeen sisältöön. Sen sijaan yhteistyötä voidaan tehdä yritysten rekrytointitarpeiden osalta ja tulosten viemisessä mm. ammattikorkeakoulun koulutustarjontaan. Myös osaamisen kehittämisen esille tulevat tarpeet Outokummun yrityksistä on hyvä välittää TNO -hankkeelle päin ja tehdä yhteistyötä.

Lisäksi on oltu yhteydessä TNO -hankkeeseen tiiviisti kytkeytyvään alueelliseen palveluneuvontaan (Luotsi) päällekkäisyyksien välttämiseksi ja yhteistyön käynnistämiseksi. Outokummun palvelupisteen neuvojan Kaisa Valliuksen kanssa käydyssä keskustelussa ei tullut ilmi suoranaista päällekkäisyyttä kaupungin hankkeeseen liittyen.

Palveluneuvonnassa painopiste on työnhakijoissa ja heidän työllistymisensä edistämisessä. Yritysten kanssa palveluneuvonta tekee yhteistyötä, mutta siihen ei kuulu järjestelmällinen outokumpulaisten yritysten läpikäyminen työvoimatarpeiden selvittämiseksi. Myöskään palveluneuvoja ei läpikäy työttömyyden ja työttömien kokonaiskuvaa, mikä taas kaupungin hankkeessa on oleellista. Kaisa Valliuksen kanssa on sovittu tiiviistä yhteistyöstä ja mahdollisesta osallistumisesta ohjausryhmään niin, että työnjaossa ei pääse tulemaan päällekkäisyyksiä.

- Lisäksi hakemukselle pitää tarkentaa mistä toimenpiteestä hankkeen vuokratulot muodostuvat.

Hankkeen vuokratulot muodostuvat siitä, että selvityshenkilölle varataan työskentelytilat Outokummun kaupungintalolta enintään 6 kuukauden ajaksi. Kulut käsittävät tilat sekä toimisto- ym. palvelut ja kustannukset ovat noin 1 000 €.